

PKN

Stichting voor onderzoek
historische tabakspijpen

Tijdschrift voor de verzamelaar en onderzoeker

Jaargang 44, nummer 166, januari 2022

Pijpje met de Dordtse Maagd en het Wapen van Zeeland.
De uitvoering als parelnaadpijp maakt het niet waarschijnlijk dat deze merk bedoeld waren. Zie pagina 3

Een groep studenten besloot hierop het heft in eigen hand te nemen en richtte op 30 oktober 1897 de Delftsche Studenten Bond op. Zie pagina 10

Rozet van zeven sterren, vindplaats Alphen aan den Rijn, 1720-1740. Het merk op de zijkant van de hiel is door slijtage van de persvorm nauwelijks leesbaar, maar op de linkerzijde is met enige moeite een M te zien. Zie pagina 15

Inhoud

- 3 Pijpen gemaakt voor de verkoop in Zeeland**
Ruud Stam

- 8 Het pijpje van de heer Le Grelle (anekdote)**
Fred Tijmstra

- 10 “Bondspijp”**
Piet Smiesing

- 12 De drie gratiën van Wingender-Knoedgen**
Ruud Stam

- 15 Sterren uit de bagger**
Een onbekende pijpenkop, mogelijk uit
Alphen aan den Rijn
Michiel Purmer

- 21 De PKN-dag op 25 september 2021 in het**
Streekmuseum in Reeuwijk

Wij wensen alle leden een gezond en
voorspoedig nieuwjaar toe

“Bondspijp”

Piet Smiesing (pk.smiesing@telfort.nl)

Al enige malen had ik op dezelfde beurs een moderne pijpenkop aangetroffen met een stukje steel. Als bijzonderheid had de kop een inscriptie, die met zwarte verf of inkt was aangebracht. Later, bij mijn derde bezoek aan de beurs, lag de kop er nog steeds en onder het motto ‘driemaal is scheepsrecht’ besloot ik hem toch aan te schaffen. Bij nadere bestudering bleek de aankoop zeker de moeite waard.

Afb. 1a-b. De gebogen lakpunt voor de Delftsche Studenten Bond. Collectie en foto's Piet Smiesing.

De pijp

De pijp heeft een cilindervormige kop met een puntige hiel (spoor) en daarboven aan weerszijden het merk de gekroonde ES. Dit is een bekende pijp, met een totale lengte van 40 cm waarvan de mondstukken in lak werden gedoopt en daarom lakpunten werden genoemd. Deze pijpen waren in de twintigste eeuw populair en vulde menig pijpenstandaard. Uit de inscriptie blijkt dat ook studenten in de Soos er lustig uit dampen. De steel is bij de steelstempel “Goedewaagen Gouda” en de blauwe wikkel “Gouda Holland Goedewaagen” afgebroken, en heeft een verse breuk.

De goed berookte kop heeft op de achterzijde het volgende opschrift: “DSB XI’ Lustrum 1952”. Op Google vond ik de volgende spannende informatie, waarvan hierna een samenvatting. Aan het einde van de 19^e eeuw vond er een grote verandering plaats onder de studenten van de destijds Polytechnische Hogeschool te Delft. Voorheen waren studenten aan de universiteit vooral kinderen van ouders uit de betere klassen, maar nu kwamen er steeds meer studenten uit alle lagen van de maatschappij. Aanvankelijk probeerden deze studenten tevergeefs aansluiting te vinden bij de belichaming van de Delftse studenten, het DSC (Delftsch Studenten Corps). Een groep studenten besloot hierop het heft in eigen hand te nemen en richtte op 30 oktober 1897 de Delftsche Studenten Bond op. De vereniging had als doel om de voordelen van een studentenvereniging te bieden aan alle studenten in Delft. Hierbij waren gelijkwaardigheid, lage kosten en geen ontgroening de belangrijkste normen en waarden. Destijds was het een behoorlijke revolutionaire actie. Het was de officiële bevestiging van de breuk van het principe dat er één belichaming was van alle studenten. Er zijn tijdens de oprichting hoogoplopende discussies geweest over de erkenning van de Bond door de Hogeschool en met name ook door het Corps. Dit leidde onder andere tot duw- en trekpartijen in de collegezalen over wie waar mocht zitten. Hoewel de DSB aanvankelijk bedoeld was als tijdelijke vereniging totdat het oprichtingsdoel niet meer nodig was, werd duidelijk dat het Corps zich niet ging aanpassen en hebben de leden ervoor gekozen om de vereniging op eigen benen voort te zetten. De vereniging beleefde in 1952 het elfde lustrum. Deze pijp is hiervan het overtuigende bewijs.

Volgend jaar, in 2022, viert de DSB het 25^e lustrum!

De heer Legrelle had wandborden met complete Gambierpijpen. Het opmerkelijke was dat de pijpen samengesteld waren uit bodenvondsten. Hij wist ze zo te slijpen en te lijmen dat het niet te zien was. Zie pagina 8

De pijp is gemaakt in de fabriek van Wingender Knoedgen in Chokier. Deze fabriek, is in 1835 opgericht door Jacques Knoedgen en zijn zus Marie-Anne die trouwde met Henri Wingender. In 1839 werd dit de firma Wingender-Knoedgen en één van de belangrijkste pijpenfabrieken van België was. Zie pagina 12

De PKN-dag op 25 september 2021 in het Streekmuseum in Reeuwijk. Zie pagina 21

Jan Adriaan Frederiks: De Graanbeurs van Middelburg na de verbouwing van 1846. Zie pagina 12